

Лобіюванням називають цілеспрямований зовнішній легітимний вплив на органи державної влади та органи місцевого самоврядування з метою стимулювання прийняття важливих рішень та врахування інтересів зацікавлених осіб [3].

Громадські об'єднання дозволяють громадянам об'єднуватися, створювати, приєднуватися до певних неурядових організацій, в громадські форуми для вирішення спільних питань.

Отже, підсумовуючи все вищеописане, можна загалом зазначити, що технології та активізм мають свої переваги та недоліки та кожен по своєму впливають на політичні процеси в країні. Але в плані ефективності та впливовості – активізм виграє і не поступається технологіям.

Список використаних джерел

1. Учасники проектів Вікімедіа. Громадська активність – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Громадська_активність (дата звернення: 25.03.2024).
2. Учасники проектів Вікімедіа. Активізм – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Активізм> (дата звернення: 25.03.2024).
3. ІПС ЛІГА:ЗАКОН - система пошуку, аналізу та моніторингу нормативно-правової бази. *ІПС ЛІГА:ЗАКОН*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/GI01548A?an=3> (дата звернення: 26.03.2024).

Самойленко Лариса Яківна

Кандидат наук з державного управління, доцент ННІ економіки і права,
кафедра менеджменту та державної служби.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ORCID: 0000-0002-0335-3077

Танцюра Людмила

Здобувач другого рівня вищої освіти,

ННІ економіки і права, кафедра менеджменту та державної служби.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах війни публічне управління в Україні стає особливо важливим аспектом суспільного життя. Актуальні проблеми цієї сфери визначають ефективність державного апарату, здатність забезпечити безпеку та відповідати

потребам громадян. Стратегічне планування, координація та взаємодія різних рівнів влади стають важливими вимірами, які впливають на стабільність країни. У цьому контексті, важливо розглядати не лише ефективність заходів управління, але й їхню відповідність принципам правової держави та демократії. В цій доповіді розглянемо актуальні виклики та перспективи розвитку публічного управління в Україні в умовах війни, звертаючи увагу на ключові аспекти, що впливають на життя громадян та стабільність країни.

Велика увага дослідників приділяється проблемам удосконалення публічного управління в Україні. Багато вчених вивчали теоретико-методологічні аспекти удосконалення управління, а також ефективність управління в різних сферах життєдіяльності держави. Регіональні аспекти публічного управління також були досліджені. Наприклад, автори звертали увагу на роль соціокультурних чинників у сучасних умовах глобалізації, а також на впровадження цифрової економіки як основного елементу сучасного публічного управління. Запровадження воєнного стану завжди супроводжується шокним впливом на різні сфери життєдіяльності держави і суспільства. Це пов'язано як з інституційно-правовими змінами, що виникають у таких випадках, так і з основною причиною введення такого стану - військовою агресією ззовні, а, отже, і з різкими змінами у неформальних інститутах, які настають після цього.

Досвід інших країн показує, що основними викликами, з якими стикаються країни під час воєнних дій на своїй території, є: руйнування усталених механізмів управління державою, різка зміна структури економіки, втрата значної частини бюджетних надходжень, загострення соціальних і демографічних проблем, зростання бідності, інфляція, а також зниження інвестиційної активності бізнесу. Під час війни в Хорватії 1991–1995 років виникла необхідність відмінити субсидування ряду галузей, які отримували дотації ще з часів соціалізму, але в умовах ринкової економіки були приречені на банкрутство ще в 1980-х роках, наприклад, галузь суднобудування. Крім того, країні довелося провести швидкі ліберальні реформи, включаючи дерегуляцію ціноутворення та зняття обмежень у сфері торгівлі [1]. Грузія, яка в 2008 році, так само як і зараз Україна, стикнулася з військовим вторгненням росії, стала перед викликом відшкодування завданих війною збитків місцевій інфраструктурі. Також виникла необхідність надавати харчування та житло великій кількості людей, які були змушені залишити свої домівки під час воєнних дій. Крім того, зросла політична напруга, оскільки опозиція та значна частина населення зверталися до уряду з вимогою вирішення цих проблем [2]. Ізраїль, як Хорватія та Україна, пережив війну за незалежність у 50-х роках минулого століття і акцентував свою увагу на впровадженні "нової економічної політики". Починаючи з 1952 року, країна відмовилася від розподільної

системи та державного регулювання цін. В той же час Ізраїль розпочав великі інфраструктурні проекти, такі як будівництво нових підприємств у сфері енергетики, створення Національного ізраїльського водопроводу, та розвиток портів. Значні інвестиції були зосереджені в аграрному секторі та легкій промисловості. Протягом наступного десятиліття основна увага була приділена розвитку військово-промислового комплексу. Це призвело до того, що Ізраїль став одним із світових лідерів у сфері військової промисловості, яка стала ключовим роботодавцем країни. Крім того, експорт озброєння став важливим джерелом доходу для бюджету Ізраїлю [3].

Аналіз існуючих на даний час проблем публічного управління в Україні дозволяє виділити найактуальніші з них:

1. Кризове управління та ефективність заходів безпеки.

Однією з ключових проблем є здатність публічного управління реагувати на кризові ситуації в умовах війни. Важливо розглядати ефективність заходів безпеки та їхню координацію між різними відомствами. У контексті війни, ефективне кризове управління вимагає детального аналізу дій та реакцій державних органів на загрози безпеці. Важливо розглядати якість стратегічного планування, координацію заходів та швидкість реакції на зміни в ситуації на передовій. Ключовим елементом управління в кризових ситуаціях є ефективність системи комунікації. Забезпечення взаєморозуміння між різними рівнями влади, військовими та громадянами є необхідністю для успішного управління кризою та забезпечення громадської підтримки. Умови війни часто вимагають тісної взаємодії між цивільним та військовим управлінням. Розуміння ролі та відповідальностей кожного сегмента є важливим для ефективного ведення операцій та забезпечення безпеки громадян. З врахуванням динамічного характеру конфліктів, ефективне кризове управління вимагає гнучкості та здатності швидко адаптуватися до змін у сценарії війни. Аналіз та корекція стратегій стають важливими елементами успішного ведення операцій. Систематичне навчання та тренування персоналу управління в умовах кризи є передумовою ефективного функціонування. Регулярні навчальні заходи допомагають підготувати кадри до реальних викликів та зберігати найвищий стандарт професійної компетентності. Враховуючи ці аспекти, публічне управління в умовах війни повинно поєднувати стратегічність, гнучкість та спроможність до ефективної взаємодії між всіма структурами. Досягнення цих цілей стане важливим кроком в забезпеченні безпеки та добробуту громадян в умовах воєнного конфлікту.

2. Політична стабільність та демократія.

Війна може викликати значний вплив на політичну стабільність. Важливо аналізувати, як публічне управління впливає на демократичні інституції та які заходи можуть бути впроваджені для забезпечення збереження демократичних

цінностей. Умови війни несуть значний вплив на політичну стабільність країни. Розділеність суспільства, зростання політичних напружень та виникнення нових конфліктів можуть підірвати здатність уряду забезпечити ефективне управління. Аналіз взаємозв'язку між військовим конфліктом та політичною стабільністю є важливим кроком для розуміння глибинних причин кризової ситуації. Демократія є важливим елементом політичного управління в будь-який період, включаючи воєнний. Забезпечення взаємодії між різними політичними силами, захист основних прав та свобод громадян, а також гарантування прозорості в урядових діях стає важливим завданням для збереження демократичних цінностей в умовах кризи. В умовах війни існує ризик зростання влади централізованих структур, що може призвести до авторитаризації політичного режиму. Слід аналізувати рішення, які можуть обмежувати цей ризик та зберігати принципи демократії. Підтримка громадянського суспільства в умовах війни стає критично важливою. Забезпечення можливостей для участі громадян у процесах прийняття рішень, а також сприяння взаємодії між громадянами та владою, є ключовими чинниками збереження демократії. Співпраця з міжнародними партнерами та організаціями, які підтримують демократію, є важливим аспектом в умовах війни. Обмін досвідом та прийняття найкращих практик може допомогти Україні у зміцненні демократичних інституцій. Розглядаючи ці аспекти, важливо визначити стратегії, які сприятимуть забезпеченню політичної стабільності та збереженню принципів демократії в умовах війни. Гнучке та відповідальне політичне управління може виступити ключовим фактором у забезпеченні майбутньої стійкості та розвитку країни.

3. Гуманітарні аспекти та соціальна підтримка.

Умови війни нерідко викликають гострі соціальні проблеми. Адекватна реакція публічного управління на гуманітарні потреби населення та надання соціальної підтримки стає критично важливою для забезпечення стабільності та добробуту громадян. Військові дії нерідко породжують гострі гуманітарні проблеми, такі як біженці, безпритульні, медичні та освітні кризи. Публічне управління повинно активно взаємодіяти з гуманітарними організаціями та розробляти стратегії для забезпечення невідкладної допомоги та відновлення соціально-економічних систем. Важливим завданням є підтримка соціальної солідарності в умовах війни. Розробка програм та проектів, спрямованих на об'єднання громадян у важкі часи, може зміцнити соціальні зв'язки та забезпечити підтримку тим, хто потребує допомоги. Гуманітарні кризи нерідко супроводжуються зростанням потреб у медичній допомозі. Забезпечення ефективної системи медичної підтримки, включаючи госпіталі, постачання медичних засобів та психологічну допомогу, є ключовим елементом гуманітарної реакції та соціальної підтримки. Умови війни можуть дуже

вразити групи населення, такі як діти, літні люди, люди з інвалідністю. Публічне управління повинно враховувати їхні потреби та розробляти спеціальні програми для забезпечення їхньої соціальної захищеності. Гуманітарна підтримка також повинна спрямовуватися на стимулювання економічної відновлення. Заходи, спрямовані на підтримку підприємств та ринків праці, можуть забезпечити громадам можливість самообслуговування та відновлення стабільності. Забезпечення гуманітарної та соціальної підтримки в умовах війни вимагає комплексного підходу та взаємодії між владними структурами, громадянським суспільством та міжнародними організаціями. Розгляд цих аспектів є важливим для забезпечення гуманітарної реакції, спрямованої на захист прав та добробуту громадян в умовах воєнного конфлікту.

4. Міжнародна співпраця та геополітичні взаємини.

Умови війни часто вимагають активної міжнародної співпраці. Взаємини з іншими країнами та міжнародними організаціями є важливим аспектом публічного управління в умовах глобальних викликів. Міжнародна співпраця відіграє ключову роль у наданні гуманітарної допомоги та дозволяє забезпечити швидку та ефективну відповідь на гуманітарні потреби. Важливим елементом міжнародної співпраці є активна дипломатична діяльність. Уряд повинен вести перемовини з різними країнами та міжнародними організаціями для забезпечення підтримки на різних рівнях - від гуманітарної допомоги до політичного підтримки. Важливо розвивати стратегічне партнерство з країнами, які можуть надати необхідну підтримку в умовах війни. Взаємодія в таких сферах, як безпека, економіка та гуманітарна допомога, може значно підвищити ефективність реагування на виклики. Геополітична обстановка може значно вплинути на управління в умовах війни. Розуміння геополітичних взаємин та адаптація стратегій управління може допомогти Україні ефективніше реагувати на зміни в міжнародній політиці. Співпраця з міжнародними партнерами може також включати обмін досвідом та навчання за міжнародними стандартами управління в умовах війни. Це допоможе покращити ефективність внутрішніх систем управління та підняти їх на світовий рівень. Розглядаючи ці аспекти, важливо враховувати, що міжнародна співпраця є критичним фактором у вирішенні проблем публічного управління в умовах війни. Активна взаємодія та стратегічне партнерство з іншими країнами та міжнародними організаціями може забезпечити найкращі практики та ресурси для подолання викликів та підтримки стійкості України.

Підсумовуючи вищеперераховані проблеми публічного управління в Україні в умовах війни, важливо акцентувати на аналізі ефективності кризового управління, забезпеченні ефективності заходів безпеки та підвищенні комунікаційної ефективності між різними рівнями влади. Забезпечення

політичної стабільності в умовах війни вимагає підтримки демократії, розвитку громадянського суспільства та управлінської прозорості. Гуманітарна криза вимагає комплексного підходу до соціальної підтримки, включаючи ефективність системи медичної підтримки, роботу з вразливими групами населення та стимулювання економічного відновлення. Міжнародна співпраця є ключовою ланкою у забезпеченні гуманітарної допомоги та політичної підтримки. Дипломатична діяльність, стратегічне партнерство та взаємодія з міжнародними партнерами допомагають Україні ефективно впоратися з викликами геополітичної ситуації. Розв'язання цих проблем вимагає взаємодії всіх рівнів влади, громадянського суспільства та міжнародних партнерів. Лише в цьому контексті можна досягти стійкості, розвитку та покращення якості життя громадян в умовах війни.

Список використаних джерел

1. Дяченко С. Як нам відбудувати Україну. Успішні світові кейси повоєнного відновлення. Укрінформ. URL:

<https://www.ukrinform.ua/rubriceconomy/3493522-ak-nam-vidbuduvati-ukrainuuspisni-svitovi-kejsi-povoennogo-vidnovlenna.html> (дата звернення: 10.02.2024).

2. МакФарлейн Н. Постреволюційна Грузія на межі. Критика. URL: <https://krytyka.com/ua/articles/postrevolyutsiyana-hruziya-na-mezhi> (дата звернення: 10.02.2024).

3. Нечипоренко М. Відродження після війни. Світовий досвід економічного успіху для України. The Page. URL: <https://thepage.ua/ua/news/yaki-varianti-vidnovlennya-ukrayini-ye-upovoyennij-chas>

4. Геєць В. Економіка України: ключові проблеми і перспективи. Економіка і прогнозування. 2016. № 1. С. 7–22.

5. Дегтярєва І.О., Куйбіда В.С., Петровський П.М. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярєва, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 2. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 246 с.